

האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

מבוא לתרבות הקלאסית: יוון - 28218

תאריך עדכון אחרון 20-10-2025

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: לימודים קלאסיים

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר א'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): פרופ' אנדריאה רוטשטיין

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: andrea.rotstein@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: by appointment (in person or remotely)

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

בקורס נתוודע לתרבות של יוון העתיקה תוך התמקדות במבחר טקסטים מכוננים. נשים דגש על מערכות אמונות וערכים, פרקטיקות חברתיות ומוסדות תרבות, כולל עולם התיאטרון, תחרויות הספורט והשירה, מוזיקה, תזונה ואומנות הדיבור.

מטרות הקורס:

לבחון ולהעריך את תרומתה של התרבות היוונית העתיקה לעיצוב תרבות המערב, התרבות המקומית וההווה האישית, תוך היכרות ראשונית עם מאפייניה המובהקים וחיבורים מרכזיים.

תוצרי למידה

בסימום של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

- לזהות ולהסביר מושגי יסוד מרכזיים בתרבות היוונית העתיקה;
- להכיר את הסוגות הספרויות ואת היוצרים המרכזיים של הספרות היוונית העתיקה, ולהעריך את תרומתם לעיצוב תרבות המערב;
- להבחין את המרכיבים של התרבות היוונית העתיקה שמוסיפים להתקיים בתרבות העכשווית;
- להעריך את הרלוונטיות של סוגיות וערכים שעולים מן ההיכרות עם התרבות היוונית העתיקה להווה החברתית והאישית.

דרישות נוכחות (%) :

80

שיטת ההוראה בקורס: הרצאה פרונטלית; דיון בכיתה על טקסטים שהתלמידים קראו או שמעו בתרגום לקראת השיעור.

לאורך הסמסטר תתבקשו להגיש דוח קריאה אחד קצרי בו תציגו את הרשמים שלכן/ם ממקור עתיק בו תבחרו להתמקד. הדוח יכול להיות מוגש בכתב, כפודקאסט, וידאו, באיור או באמצעים אחרים. סיכום תוכן לא יתקבל. הסבר מפורט יינתן בתחילת הקורס.

בשיעור האחרון של הסמסטר תתבקשו להציג בעל פה ובקיצור נמרץ עמדה בנוגע לסוגיות בתרבות יוון העתיקה שיעלו במשך הסמסטר. הסבר מפורט יינתן בתחילת הקורס.

מטלת הסיכום תהיה במתכונת של מבחן רב בררה בכיתה ובכתב.

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

1. מבוא; התפתחות הכתב; איך הספרות של יוון העתיקה הגיע לידינו?

2. דת ומיתולוגיה; איך נוצר היקום? קריאה לקראת השיעור: מבחר מתוך ה"תיאוגוניה" מאת הסיודוס

3. תזונה; מה הקשר בין משתה לפילוסופיה? קריאה לקראת השיעור: קטעים מתוך ה"עבודות והימים" מאת הסיודוס

4. שירה בעל פה, שירה אפית; הומרוס – היה או לא היה? קריאה לקראת השיעור: שיר 1 מתוך ה"איליאדה" (מומלץ גם לקרוא את שיר 2)

5. נשים ביוון העתיקה – למה יש פער בין דמויות נשיות במיתולוגיה ובספרות לעומת מעמדן בחיים עצמם? קריאה לקראת השיעור: שיר 9 מתוך ה"איליאדה" (מומלץ לקרוא גם את שיר 6); מבחר מן השירה המיזוגינית" (למשל, סימונידס מאמורגוס שיר 7)

6. ספורט ביוון העתיקה – מה הקשר בין ספורט ושירה? קריאה לקראת השיעור: קטעים משיר 23, שיר 24 במלואו, אודה אחד מאת פינדרוס

7. תיאטרון ביוון העתיקה – טרגדיה יוונית ככלי טיפולי? קריאה לקראת השיעור: "איאס" מאת סופוקלס

8. טרגדיה וקומדיה – מה הקשר לפוליטיקה? קריאה לקראת השיעור: "פלוטוס" מאת אריסטופנס

9. אומנות הדיבור – ה-TED של העת העתיקה? קריאה לקראת השיעור: הנאום הראשון מאת ליסיאס, הנאום של גורגיאס לשבחה של הלנה

10. מוזיקה ותחרויות שירה – כוכב נולד ביוון העתיקה? קריאה לקראת השיעור: מבחר מן השירה ה"לירית"

11. אושר – מה יש לאסכולה הסטואית ולאסכולה האפיקוראית לומר? קריאה לקראת השיעור: מבחר מן השירה ה"לירית" ו/או מבחר מן הפילוסופיה האפיקוראית והסטואית

12. יהדות הלניסטית – מה בין ירושלים ואלכסנדריה? קריאה לקראת השיעור: "ציאת מצרים" מאת יחזקאל הטרגיקון

13. סיכום באמצעות דִיבֵיט (עם הכנה מראש מצד הסטודנטים והסטודנטיות)

חומר חובה לקריאה:

רשימת המקורות הראשוניים מפורטת בסילבוס, יתווספו תמסירים קצרים במהלך הקורס.

מקורות משניים:

1. פינקלברג, מרגלית, "הומרוס". ת"א: אוניברסיטת תל אביב, 2014. פרק ראשון: "הטקסט המכונן של היוונים", פרק שני: "הומרוס בראי המחקר": עמודים 15 עד 33.

2. גילולה, דבורה, "גם סוקרטס בעננים", ירושלים: י"ל מאגנס, 1996. פרק ראשון: "התיאטרון ביוון העתיקה":
עמודים 20 עד 30.

חומר לקריאה נוספת:
במודל, בתמסירים ולפי המלצות המורה.

מרכיבי הציון הסופי:
מבחן בכתב 60 %
מטלות הגשה במהלך הסמסטר: תרגילים / עבודות / מבדקים / דוחות / פורום / סימולציה ואחרות
30 %
מצגת / הצגת פוסטר / הרצאה 10 %

מידע נוסף / הערות:
אין